

Walter Geerts (tweede van links) aan het werk met studenten van de lerarenopleiding NHL Stenden. FOTO PETER WASSING

Leraar zijn, leer je door veel te oefenen

Walter Geerts van NHL Stenden Hogeschool promoveerde gisteren op video-gebruik in de klas. Wat kunnen leraren-in-opleiding daarvan leren?

GEA MEULEMA

Wil je wat filmpjes zien?" Walter Geerts (59) kijkt op *didiclass*, een site met tientallen video's van klassensituaties. In een van de filmpjes begint de leraar de les met het stil krijgen van de leerlingen. Leerlingen zitten omgekeerd op hun stoel, rommelen in hun tas, zitten aan elkaar en kletsen. De leraar vraagt of ze stil willen zijn. Het helpt niet. Ze roept, ze kijkt boos, ze bouwt stiltes in en houdt de vinger voor haar mond. Het helpt allemaal niets. Het lijkt wanhopig.

„Kan zij het lesgeven leren?“, vraagt Geerts. „Ja, dat kan“, concludeert hij. Hoe chaotisch de situatie ook is: de kijker ziet dat ze wil. Ze heeft empathie voor de leerlingen maar ze mist lesstructuur. Als ze de les anders zou beginnen, tegen de leerlingen zegt wat ze hen die les wil leren, wordt het waarschijnlijk al beter. Ze moet haar les niet telkens onderbreken met waarschuwingen, zegt Geerts.

„Binding met een groep is essenti-

eel voor een leraar“, zegt Geerts. Het allerbelangrijkste, denkt hij. Maar een leraar moet ook kennis van zijn vakgebied hebben en weten hoe een leerling leert. En dat laatste is ingewikkeld. „Leerlingen leren op zoveel manieren. De een leert individueel, de ander in een klassikale situatie. Alles kan goed zijn.“

De leraar heeft een moeilijke taak, zegt Geerts. Bij het lesgeven spelen allerlei factoren een rol: het vakmanschap van de docent, sluit de les aan bij de belevingswereld van de leerlingen, wat gebeurde het vorige lesuur, het toeval, etc. Om les te geven, moet de leraar bijna zonder erbij na te denken, weten wat hij doet.

Dat lukt niet altijd. „Een leraar-in-opleiding of een beginnend leraar leert stapsgewijs en met vallen en opstaan.“ Naar verloop van tijd blijft hij meer staan dan dat hij valt. Orderproblemen lossen leraren niet op door te schreeuwen of een leerling de klas uit te sturen, zegt Geerts. „Als het een rommeltje is, is de les niet goed. Leerlingen moeten het nut zien van wat ze leren.“ Als ze ver-

‘Binding met een groep is het allerbelangrijkste voor een leraar’

trouwen hebben in de leraar, leert een klas. Maar dat is niet alles. „Leren geven beter les als de school waarop ze werken een duidelijk onderwijsconcept heeft en als de directeur duidelijk laat weten wat hij wil.“

De lerarenopleiding speelt steeds meer in op nieuwe onderwijsvormen, zegt Geerts. *Kunskapsskolan* bijvoorbeeld of *Impuls*, lesvormen waarbij leerlingen individueel, zelfstandiger en in eigen tempo werken. Een docent is daar meer een coach. „Als een docent voor de klas staat, kan een lerarenopleider relatief makkelijk beoordelen of hij het goed doet. Maar als een docent als coach door de klas loopt en kleine groepjes of individuele leerlingen ondersteunt, is dat veel moeilijker te zien.“

Veel studenten beginnen aan de lerarenopleiding, maar een groot deel valt het eerste jaar al uit. Om uitval te voorkomen zou Geerts de toelating tot de lerarenopleiding het liefst verzwaren. Maar een pasklare oplossing om uitval te voorkomen, heeft hij niet. „Ik merk dat in de voltijdopleiding veel jongeren voor het vak (Engels, Duits, aardrijkskunde, wiskunde) kiezen en niet voor het leraarschap. Het leraarschap is te leren en je kunt er in groeien, maar sommigen zijn op andere opleidingen beter af.“

Terug naar de filmpjes met onderwijsdilemma's. Bijna alle Nederlandse lerarenopleidingen gebruiken video's van klassensituaties om de praktijk zichtbaar te maken. Geerts wil daarnaast ook dat leraren-in-opleiding de onderwijskundige theorie uit hun handboek beter toepassen in de praktijk. Daarvoor moeten ze die kennis in hun vingers krijgen. Van de video kunnen ze leren wat een ervaren docent beoogt en hoe hij het aanpakt. „Om in het beroep te groeien, moet je veel oefenen.“